

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Τριπόδων 28 Αθήνα 105 58 Τηλ.: 32 25 245, 32 26 693 Fax: 32 25 240
e-mail: mio-ee-env@ath.forthnet.gr

Αθήνα, 14 Ιανουαρίου 1999

Αριθ. Πρωτ. : 41 / Ε.Ε.

1) Κύριο Ηλία Μπεριάτο
Γενικό Γραμματέα

2) Δ/ση Πολεοδομικού Σχεδιασμού
ΥΠΕΧΩΔΕ
Αμαλιάδος 17
11523 Αθήνα

Θέμα: Προστασία Παραδοσιακού Περιβάλλοντος στον Οικισμό Στεμνίτσας Αρκαδίας

Κύριε Γενικέ,

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας απασχολήθηκε και πάλι με θέματα προστασίας του περιβάλλοντος στη Στεμνίτσα Αρκαδίας έπειτα από εκκλήσεις και διαμαρτυρίες ενδιαφερόμενων πολιτών. Υπενθυμίζουμε ότι η Ελληνική Εταιρεία είχε και στο παρελθόν ασχοληθεί με θέματα προσβλητικών κατασκευών για το δομημένο περιβάλλον στον ιδιαίτερα αξιόλογο αυτό οικισμό και είχε ένθερμα εισηγηθεί στις υπηρεσίες του Υπουργείου τον χαρακτηρισμό του οικισμού ως παραδοσιακού και τον καθορισμό ειδικών όρων δόμησης σε αυτόν (Αριθ. Πρωτ. 1363/ 25-11-97).

Παρόλο όμως που το σχετικό Διάταγμα προωθήθηκε από τις Υπηρεσίες σας και τελικά υπεγράφη πρόσφατα (ΦΕΚ 908/Δ/13.11.98) φαίνεται ότι βρίσκονται ακόμη και τώρα σε εξέλιξη έργα στον οικισμό, κτιριακά και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου, τα οποία, εκτός του ότι είναι συνδεδεμένα με αυθαιρεσίες, αποτελούν και αρνητικά στοιχεία για το ιδιαίτερα αξιόλογο παραδοσιακό – ιστορικό περιβάλλον του οικισμού. Συγκεκριμένα:

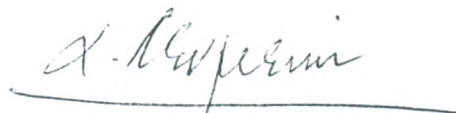
- Η Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Υπουργείου σας έχει από τις 21.9.98 συντάξει και διαβιβάσει (Αριθ. Πρωτ. 18501/6005/21.9.98) αιτιολογημένη έκθεση για τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέων έξι κτιρίων γύρω από την κεντρική πλατεία του οικισμού μεταξύ των οποίων είναι και τα αξιόλογα κτίρια του Δημαρχείου και του Σχολείου. Από την σύνταξη και διαβίβαση αυτής της έκθεσης έχει παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 3 μηνών και ο χαρακτηρισμός δεν έχει ακόμα γίνει παρόλο που το παραπάνω χρονικό διάστημα είναι πολύ μεγαλύτερο από αυτό που προβλέπει ο Ν. 1577/85 (άρθρο 4 παρ. 2) όπως συμπληρώθηκε με τον Ν. 1772/88 (άρθρο 1, παρ. 2α). Η Ελληνική Εταιρεία επιθυμεί να γνωρίζει την αιτία αυτής της καθυστέρησης του χαρακτηρισμού δεδομένου ότι, όπως ο Νόμος προβλέπει, εάν ο Δήμος του οικισμού καθυστερήσει τις προβλεπόμενες διαδικασίες η Υπηρεσία συνεχίζει την διαδικασία χαρακτηρισμού μετά ένα μήνα από την αποστολή της έκθεσης στο Δήμο.
- Είναι γνωστό ότι καθώς αφορά το Δημαρχείο έχουν ήδη σημειωθεί σημαντικές αλλοιώσεις στη μορφή του με βάση μία οικ. άδεια προσθήκης κατ' επέκταση του 1997 και ότι, στη συνέχεια, έχει γίνει διακοπή των εργασιών από το Π. Γ. Λαγκαδίων από τον περασμένο Ιούλιο. Οι τελευταίες πληροφορίες είναι ότι ο

Δήμος Στεμνίτσας έχει ζητήσει την έκδοση νέας οικοδ. άδειας η οποία και εξεδόθη, όπως μας πληροφόρησαν, από το Π. Γ. Λαγκαδίων για την συνέχιση των εργασιών. Η Ελληνική Εταιρεία έχει την ελπίδα ότι η πληροφορία αυτή δεν είναι αληθής γιατί θα είναι πραγματικά περίεργο η ίδια η Πολιτεία να προωθεί τον χαρακτηρισμό ενός κτιρίου ως διατηρητέου και συγχρόνως να εκδίδει νέα οικοδ. άδεια για να συνεχιστούν εργασίες τις οποίες διέκοψε με το δικαιολογητικό ότι έγιναν καθυπέρβαση της παλαιάς οικοδ. άδειας. Η Ελληνική Εταιρεία θα παρακαλούσε να έχει μια διευκρίνιση σχετικά με αυτό το θέμα. Καθόσο δε αφορά το Σχολείο, υπάρχει και εδώ σημαντική αλλοίωση της μορφής του περιβάλλοντος χώρου και του ίδιου του κτιρίου από εκτεταμένες οικοδομικές εργασίες οι οποίες έγιναν από τον Δήμο χωρίς οικοδ. άδεια, λόγος για τον οποίο το Π. Γ. Λαγκαδίων διέταξε και σε αυτή την περίπτωση διακοπή των εργασιών (31.7.98). Με βάση τα παραπάνω είναι απόλυτα αναγκαίο να συμπληρωθεί το ταχύτερο ο χαρακτηρισμός των προαναφερθέντων κτιρίων ως διατηρητέων με άμεση αναστολή των εν εξελίξει οικοδομικών εργασιών, συνεχή έλεγχο για την πιστή τήρηση της αναστολής και λήψη μέτρων για την αποκατάσταση των αυθαιρεσιών.

- Εκτός από τα παραπάνω θέματα που αναφέρονται σε κτιριακά έργα, βρίσκονται σήμερα σε εξέλιξη στη Στεμνίτσα και έργα διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου στον οικισμό, όπως έργα διαμόρφωσης της κεντρικής πλατείας, διαμόρφωσης και αυθαίρετης επιχωμάτωσης του κεντρικού ρέματος κλπ. Υπάρχουν δε πληροφορίες ότι σχεδιάζονται και άλλα τέτοια έργα όπως έργα εσωτερικής οδοποιίας που θα θίξουν ανεπανόρθωτα τα παραδοσιακά καλντερίμια, έργα δημιουργίας αθλητικού κέντρου σε περιοχή με τα παλαιά πέτρινα αλώνια του οικισμού και άλλα. Για αυτά από τα παραπάνω έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη είχε αρχικά εκδοθεί απόφαση απαλλαγής από την υποχρέωση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Λόγω όμως αυθαιρεσιών κατά την κατασκευή, η απόφαση αυτή ανεστάλη από τον περασμένο Ιούλιο (Δ/νση ΠΕΧΩ, Περιφέρεια Πελοποννήσου) και ζητήθηκε αναστολή των εργασιών και της χρηματοδότησης των έργων. Παρόλα αυτά τα έργα συνεχίζονται δεδομένου ότι το ίδιο το Υπουργείο (απόφαση οικοδ. 93151/3946/δ/22.10.98) ενέκρινε για τον Δήμο Στεμνίτσας ποσό 80.000.000 δρχ. για «ανάπλαση» και εσωτερική οδοποιία του Δήμου.

Από τα παραπάνω προκύπτουν, καταρχήν, πολλά ερωτηματικά σχετικά με τον συντονισμό ανάμεσα στις Υπηρεσίες του Υπουργείου καθώς και τις διαδικασίες που ακολουθούνται για τον έλεγχο και την προστασία των ανεκτίμητων στοιχείων του εθνικού δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος. Προκύπτει ακόμη, ότι πρέπει να ανασταλούν αμέσως και οι χρηματοδοτήσεις και τα εν εξελίξει έργα μέχρι να συμπληρωθούν οι νόμιμες διαδικασίες και εφαρμοσθούν οι σχετικές αποφάσεις του Υπουργείου και της Δ/νσης ΠΕΧΩ/ Πελοποννήσου. Είναι ακόμα αναγκαίο να αυξηθεί ο έλεγχος (από την Β/θμια ΕΠΑΕ) των προτεινόμενων μελλοντικών έργων ενόψει του προγράμματος των 500 τόπων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, στο οποίο προτείνεται να περιληφθούν η Στεμνίτσα, η Δημητσάνα και το φαράγγι του Λούσιου.

Με τιμή

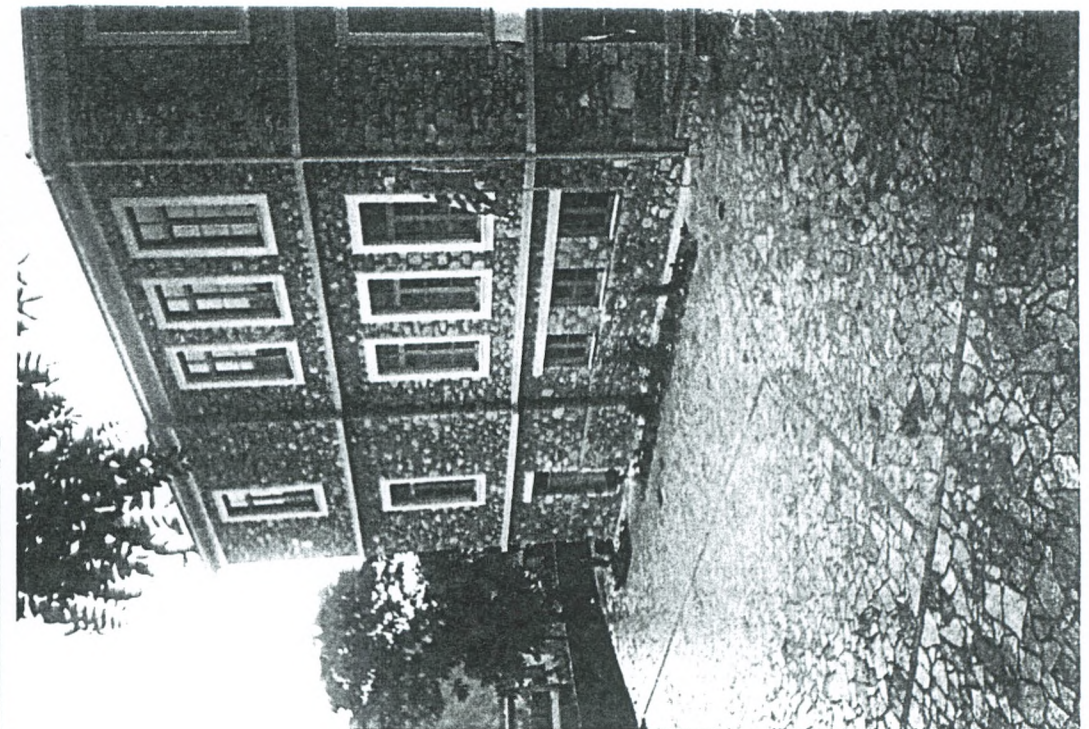
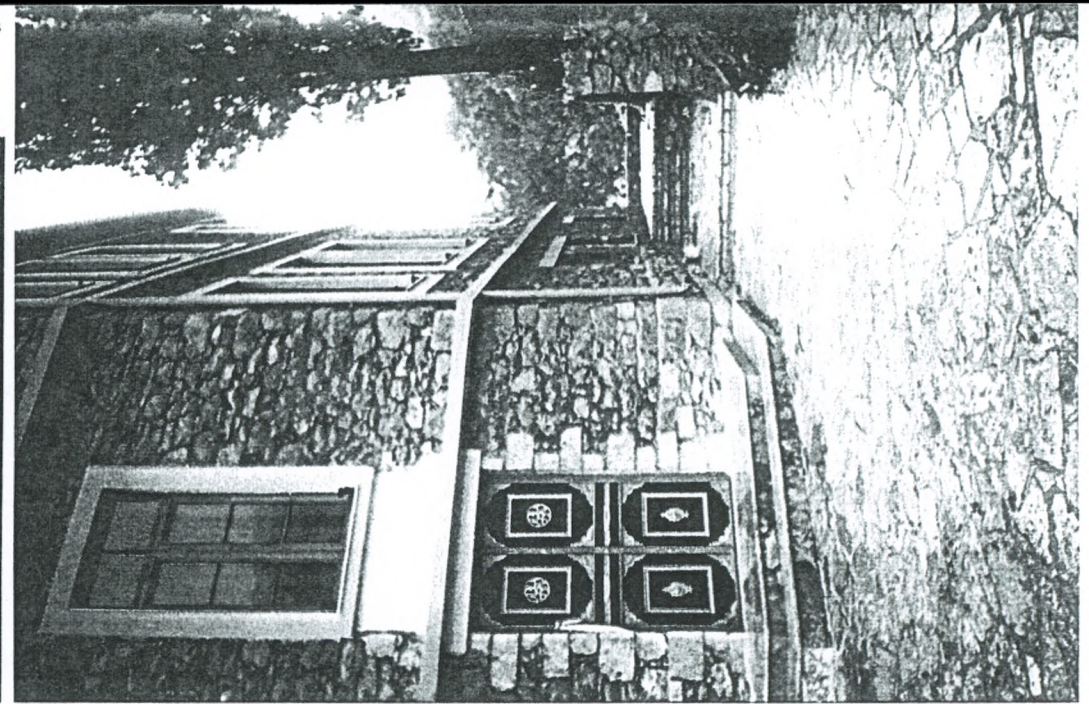
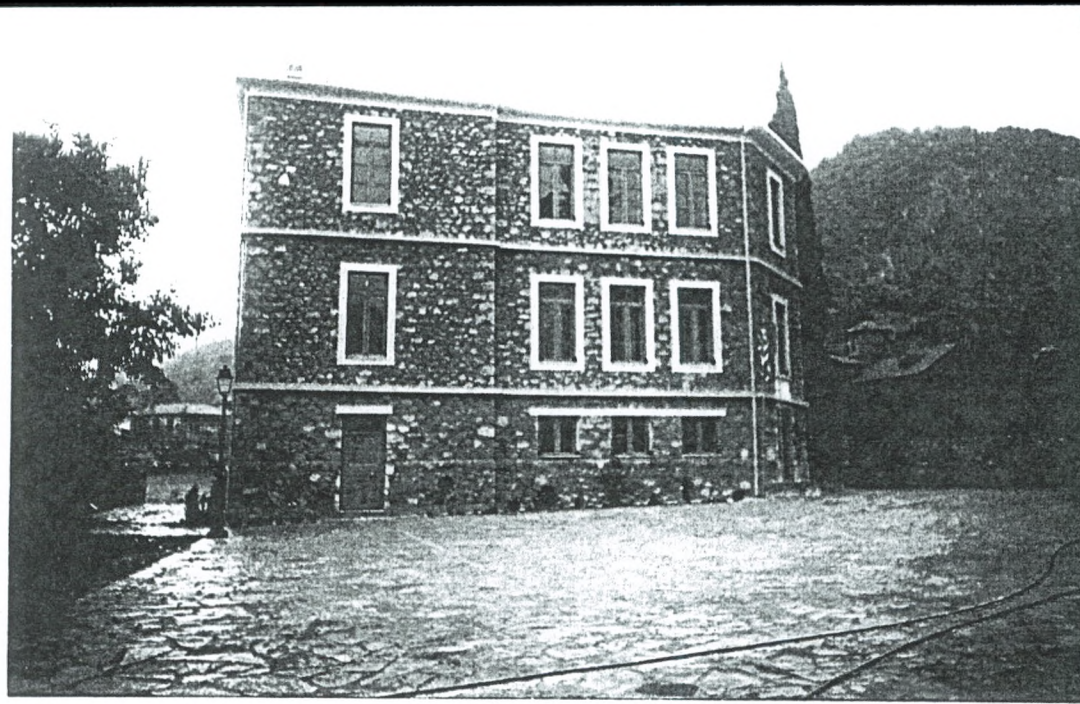
Α. Ν. Συμεών

Πρόεδρος του Ειδικού Συμβουλίου
Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ε.Ε.

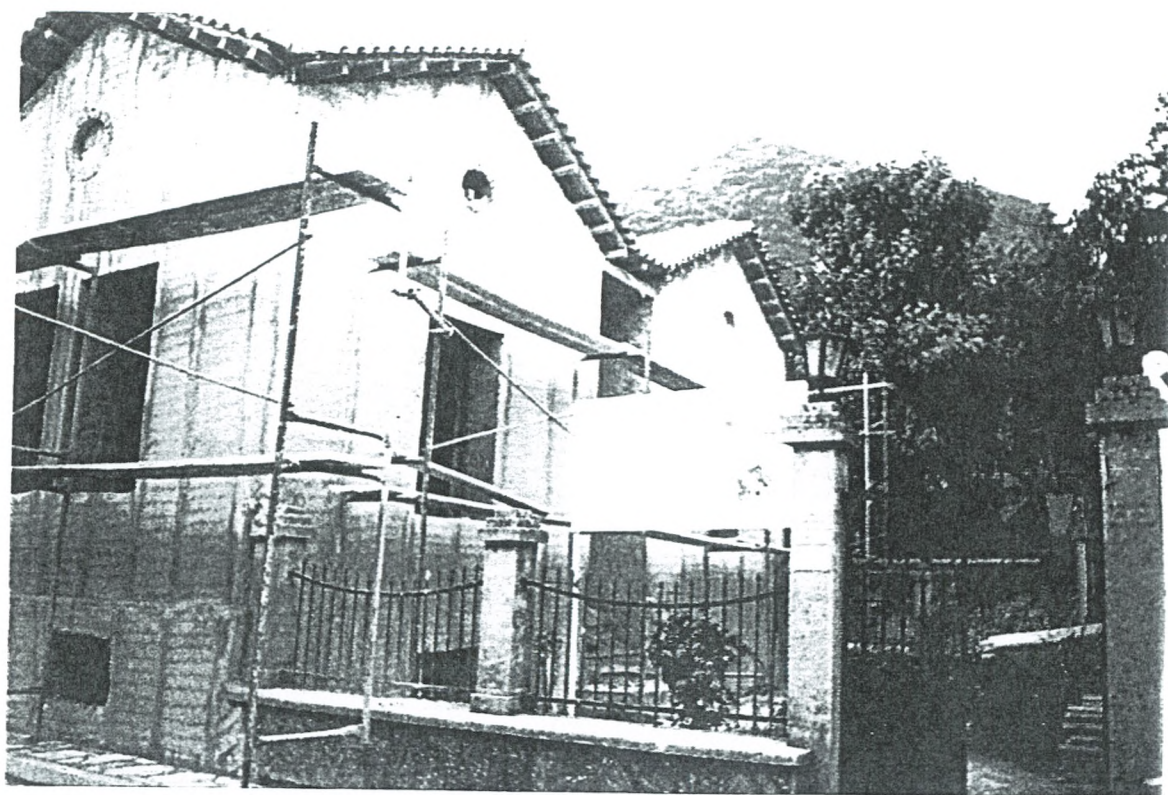
Συνημμένα: 4 Φωτογραφίες

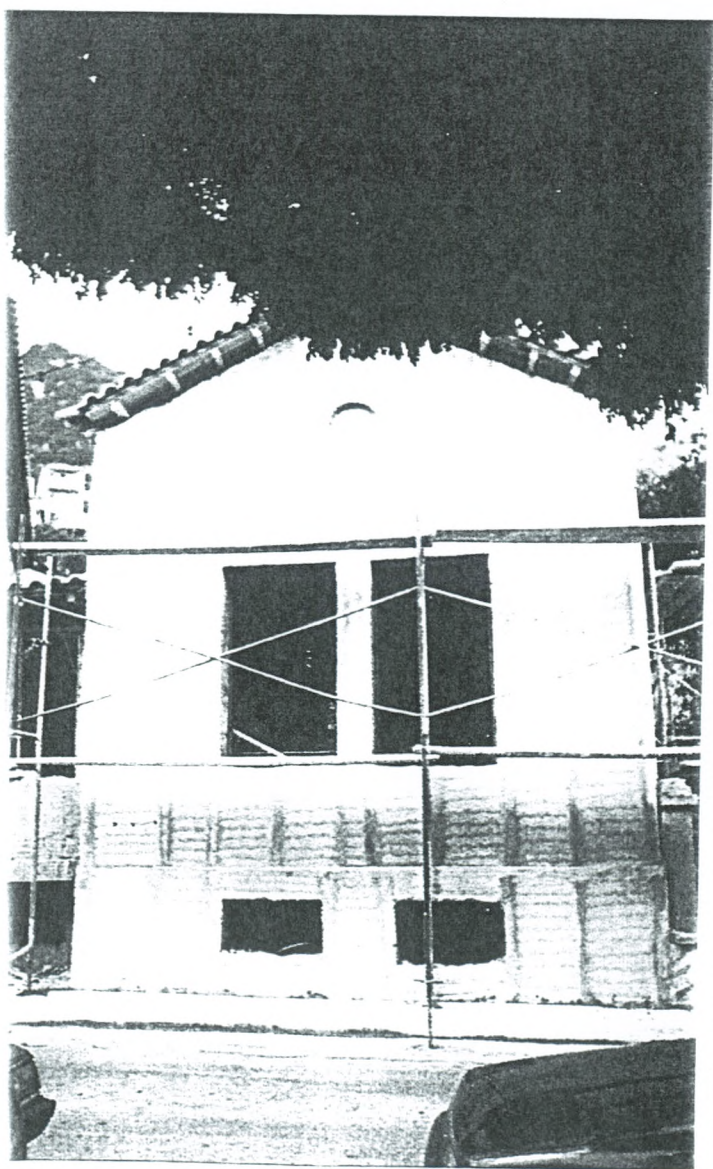
To George Stepien, 11/14/76

Το Σχολείο Γαίτες

Δηλ. αρχείο 6ης/902

ΣΤΕΡΜΝΙΤΣΑ - ΑΠΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ: Γιομίζει η πλατεία τον Αύγουστο, όπως κι ολόκληρη η Στερμνίτσα. Το τάβλι, η πρέφα, το πινάκλι, η δηλωτή και το σκαμπίλι κάτω από την ακακία, δίνουν το χρώμα της καλοκαιρινής ξενοιασιάς

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
AUGUST
1992

ΣΑΒ	ΚΥΡ	ΔΕΥ	ΤΡ	ΤΕΤ	ΠΕΜ	ΠΑΡ	ΣΑΒ	ΚΥΡ	ΔΕΥ	ΤΡ	ΤΕΤ	ΠΕΜ	ΠΑΡ	ΣΑΒ	ΚΥΡ	ΔΕΥ	ΤΡ	ΤΕΤ	ΠΕΜ	ΠΑΡ	ΣΑΒ	ΚΥΡ	ΔΕΥ	ΤΡ	ΤΕΤ	ΠΕΜ	ΠΑΡ	ΣΑΒ	ΚΥΡ	ΔΕΥ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN	MON

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
Τριπόδων 28 Αθήνα 105 58 Τηλ.: 32 25 245, 32 26 693 Fax: 32 25 240
e-mail: mio-ee-env@ath.forthnet.gr

Αθήνα, 25 Νοεμβρίου 1997
Αρ. Πρωτ.: 1363 / Ε.Ε.

Αξιότιμο Υφυπουργό ΠΕΧΩΔΕ
κ. Θ. Κολιοπάνο
Αμαλιάδος 17
11523, Αθήνα

Θέμα: Νέα Οικοδομή που προσβάλλει το περιβάλλον στον
παραδοσιακό οικισμό Στεμνίτσας Αρκαδίας.

Κύριε Υφυπουργέ,

Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ απασχόλησε πρόσφατα ένα θέμα προσβολής του παραδοσιακού-ιστορικού δομημένου περιβάλλοντος του οικισμού της Στεμνίτσας, στην ορεινή Αρκαδία, που δημιουργείται από την ανέγερση πολυόροφης οικοδομής στην κεντρική περιοχή του οικισμού και πάνω στον κεντρικό δρόμο του (Οικοδομή Παν. Δεμερούκα). Στοιχεία σχετικά με το εν λόγω θέμα, εστάλησαν στην Ελληνική Εταιρεία από τον σύλλογο, "Πατριωτικός Σύνδεσμος Στεμνιτσιωτών και Τρικολόνων" που έχει περισσότερα από 100 χρόνια δράση στον οικισμό της Στεμνίτσας.

Τα στοιχεία που μας εστάλησαν είναι πλήρη και περιλαμβάνουν 2 ευπεριστατωμένες τεχνικές εκθέσεις του πολιτικού μηχανικού κ. Δημ. Τόλη, με σχέδια και φωτογραφίες και με πλήρη ανάλυση των τυπικών υπερβάσεων-αυθαιρεσιών που έχουν γίνει κατά την ανέγερση της οικοδομής, καθώς και των κενών και παραλείψεων που παρατηρούνται στις ενέργειες των αρμόδιων πολεοδομικών αρχών που εξέδωσαν την οικοδομική άδεια και ενέκριναν εν συνεχεία την αναθεώρησή της. Περιλαμβάνουν επίσης δύο αιτήσεις προς το Συμβούλιο της Επικρατείας για την αναστολή και ακύρωση της αναθεωρημένης άδειας οικοδομής του Γραφείου Πολεοδομίας Λαγκαδίων (αριθμός άδειας 139/1997).

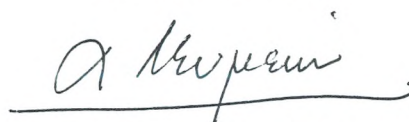
Η Ελληνική Εταιρεία αισθάνεται, καταρχήν, την ανάγκη να συγχαρεί το σύλλογο "Πατριωτικός Σύνδεσμος Στεμνιτσιωτών και Τρικολόνων" για τη μεγάλη προσπάθεια που καταβάλλει προκειμένου να αποτραπεί, ή έστω να περιορισθεί, η προφανώς βάνουσα προσβολή που υφίσταται από την εν λόγω οικοδομή ο ιδιαίτερα αξιόλογος αρχιτεκτονικός χαρακτήρας και πολεοδομικός ιστός του ιστορικού οικισμού της Στεμνίτσας που έχει χαρακτηριστεί από την Πολιτεία "ιστορικός διατηρητέος τόπος" (Υπουργική απόφαση Γ/28396/1787 του ΥΠΠΟ). Δεδομένων των αδυναμιών της Ελληνικής Πολιτείας να δημιουργήσει ένα αποτελεσματικό πλαίσιο προστασίας και ελέγχου των πολύτιμων φυσικών και ανθρωπογενών στοιχείων της χώρας μας, η ύπαρξη και το ενδιαφέρον τοπικών συλλόγων και συνδέσμων, όπως αυτός της Στεμνίτσας, δημιουργούν την ελπίδα ότι οι καταστροφές που παρατηρούνται σήμερα θα γίνει δυνατό τελικά να περιορισθούν.

Τα στοιχεία που έχει η Ελληνική Εταιρεία στη διαθεσή της επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι κατά την ανέγερση της εν λόγω οικοδομής σημειώθηκαν σημαντικές υπερβάσεις και αυθαιρεσίες τις οποίες το αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο δεν έγινε δυνατό να αποτρέψει ή να επιβάλει την εκ των υστέρων αποκατάστασή τους. Γι' αυτές τις υπερβάσεις και αυθαιρεσίες η Ελληνική Εταιρεία καλεί τον αρμόδιο Υφυπουργό και τα κεντρικά όργανα του ΥΠΕΧΩΔΕ παρέμβουν το ταχύτερο και να επιβάλουν νέο έλεγχο όλων των στοιχείων της οικοδομής αφού προηγηθεί άμεση αναστολή εργασιών.

Το κύριο ερώτημα όμως που τίθεται από τη μελέτη των υπάρχοντων στοιχείων δεν είναι μόνο αν και σε τι βαθμό έχουν δημιουργηθεί υπερβάσεις και κατά πόσον είναι δυνατό τώρα να αποκατασταθούν τυπικά. Κατά την άποψη της Ελληνικής Εταιρείας, το κύριο ερώτημα που πρέπει να απασχολήσει την ηγεσία του αρμόδιου Υπουργείου είναι πως είναι δυνατόν να εγκρίνει η Πολιτεία την ανέγερση κτίσματος με μορφή και σύνθεση όπως αυτές της εν λόγω οικοδομής σε έναν οικισμό με τα μοναδικά και ανεκτίμητα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά της Στεμνίτσας. Τα χαρακτηριστικά αυτά περιγράφονται αναλυτικά στην Υπουργική Απόφαση του ΥΠΠΟ με την οποία ο οικισμός χαρακτηρίστηκε από την πολιτεία ως "ιστορικός διατηρητέος τόπος" από το 1985. Και είναι καταρχήν άξιο απορίας που ο οικισμός αυτός, με αυτά τα χαρακτηριστικά δεν έχει ακόμα κηρυχθεί παραδοσιακός, και δεν απέκτησε ακόμη ειδικούς όρους δόμησης και από το κατεξοχήν αρμόδιο ΥΠΕΧΩΔΕ. Ποιά σχέση είναι δυνατόν να έχει η υπό κατασκευήν οικοδομή που είναι φορέας των πιο αρνητικών στοιχείων της σύγχρονης νεοελληνικής αστικής αρχιτεκτονικής με τα παραδοσιακά πρότυπα της Στεμνίτσας όπως ορίζει η εισαγωγή του άρθρου 3 του Π.Δ. 19.10.78 για τους παραδοσιακούς οικισμούς; Και πως είναι δυνατόν το αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο και η τοπική ΕΠΑΕ να εγκρίνουν αρχικά την έκδοση οικοδομικής άδειας για μια οικοδομή με αυτά τα χαρακτηριστικά σε έναν οικισμό όπως η Στεμνίτσα; Είναι προφανές πως παρόμοια με τον έλεγχο και την αποκατάσταση των υπερβάσεων και

αυθαιρεσιών των εν λόγω οικοδομών είναι αναγκαία όχι μόνο η άμεση κήρυξη από το ΥΠΕΧΩΔΕ της Στεμνίτσας ως παραδοσιακού οικισμού κα η θέσπιση ειδικών όρων δόμησης αλλά και η επανεξέταση του συνολικού συστήματος εκδόσεως αδειών και ελέγχου στους παραδοσιακούς τουλάχιστον οικισμούς, εάν στόχος μας είναι να τους διατηρήσουμε και να τους αναδείξουμε και να αποφύγουμε τη σταδιακή καταστροφή τους κατά τα πρότυπα των κεντρικών περιοχών του συνόλου των αστικών κέντρων της χώρας. Αυτή είναι και η θερμή εισήγηση της Ελληνικής Εταιρείας.

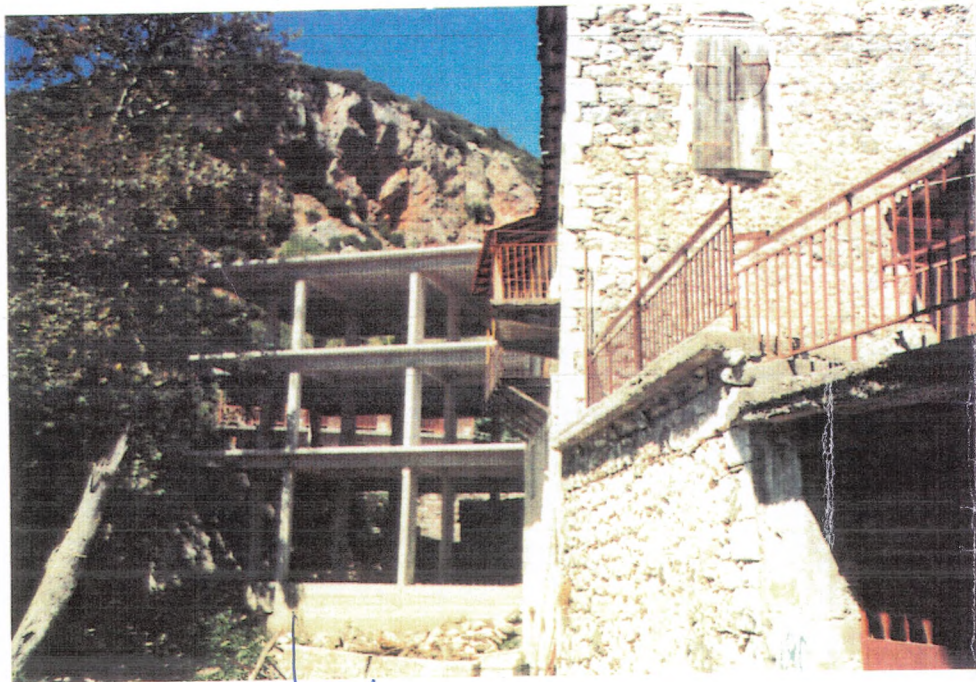
Με πολλή τιμή

Ανδρέας Ν. Συμεών
Πρόεδρος του Ειδικού Συμβουλίου
Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ε.Ε.

Κοινοποίηση:

- ΥΠΕΧΩΔΕ, Δ/νση Πολεοδομικού Σχεδιασμού
Αμαλιάδος 17, 11523 Αθήνα
- Κο Σοφ. Χαραλαμπίδη, Σύμβουλο, Συμβούλιο Επικρατείας
Αρσάκειο Μέγαρο Πανεπιστημίου 47, 10564 Αθήνα
- Πατριωτικό Σύνδεσμο Στεμνιτσιωτών και Τρικαλόνων.
Νικηταρά 6, 10678 Αθήνα
- Πολεοδομικό Γραφείο Λαγκαδίων, 22003 Λαγκάδια Αρκαδίας
- Κο Παν. Γιαννόπουλο, Νομάρχη Αρκαδίας
Πλατεία Εθνάρχου Μακαρίου, 22100 Τρίπολη
- Κο Δήμαρχο Τρικολόνων
22024 Στεμνίτσα Αρκαδίας
- 5η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων,
Αγνησιλάου και Βρασίδα, 23100 Σπάρτη

οικοδομή
Π. Δεφένια

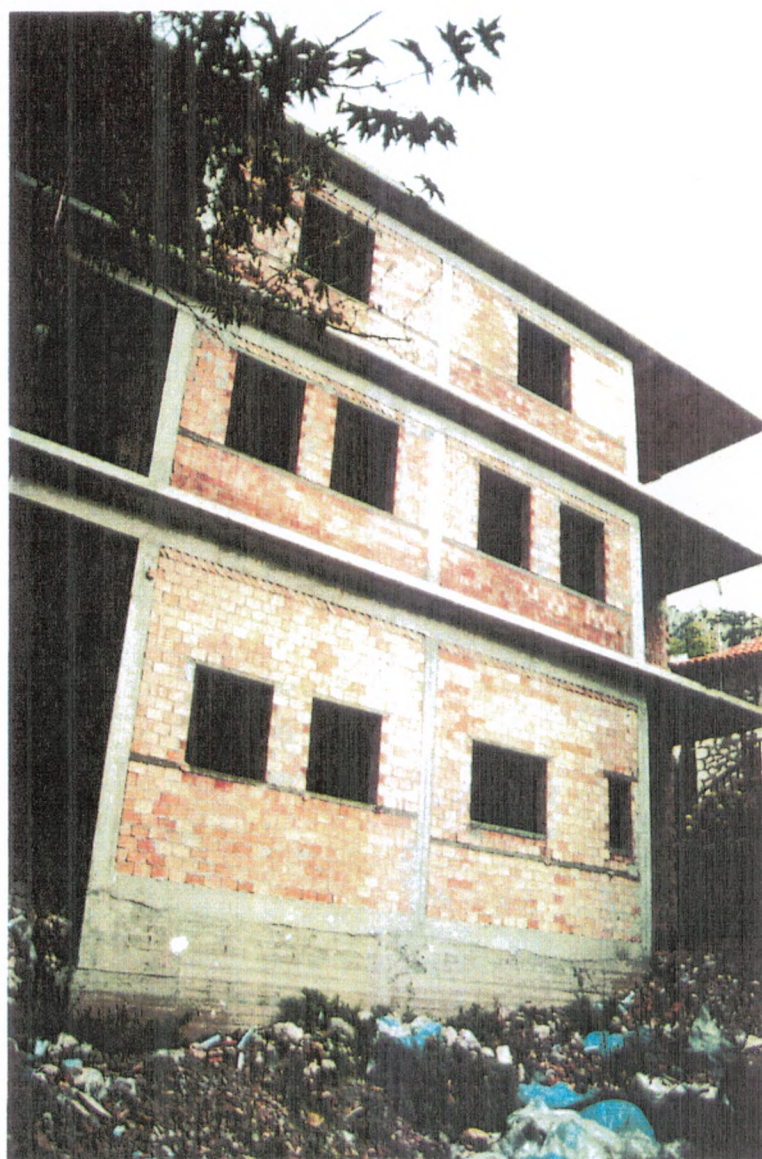
↓
οικοδομή Π. Δεφένια

είσοδος
Ε. Πετρο-
Πούχου

4

5

Ο ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΕΜΝΙΤΣΑΣ

Η ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ ΟΙΚΟΔΟΜΗ ΣΤΗ ΣΤΕΜΝΙΤΣΑ

